

stal veriacim katolíkom. Aj to viem, že keby nebolo tohto dievčatka, nepožehnal by nám Boh ďalšie štyri deti, nedal by mi poznanie, že len rodina je schopná uchrániť deti od sveta, správne vychovať, dať deťom lásku k Bohu a ľuďom, aby aj ony raz boli schopné odovzdávať vieru aj ďalej. Nebolo to bez skúšok. Napríklad pred narodením šiesteho dieťaťa sme sa všetci dlho modlili o požehnanie nového života. Keď som konečne zostala v požehnanom stave, po určitom čase som šla k lekárkke. Tu ma čakalo prekvapenie. „Vzhľadom na váš vek (mala som vtedy štyridsaťtri rokov) aj podľa genetických výsledkov vyzerá to tak, že dieťa bude mongoloidné.“ Tieto slová boli pre mňa v prvom momente šokom. Potom som sa oprela o modlitby a skúsenosti s Pánom. A tak sme čakali šieste dieťa s radosťou a vďačnosťou voči Bohu, veď sme si ho vymodlili spolu s deťmi. Spomínam si, aká rozhorčená bola lekárkka, keď sme s mužom odmietli všetky ďalšie genetické vyšetrenia a vložili sme to všetko s vierou do Božích rúk. Vďaka povzbudivým slovám manžela, duchovne blízkeho kňaza a duchovnej rodiny, som prežívala tehotenstvo s radosťou. Keď mi po pôrode sestrička ukázala zdravého chlapčeka, vtedy som si cez skúšku vo viere najviac uvedomila veľkosť a nekonečnú Božiu lásku k nám.

Radosť, ktorú som vtedy prežívala, mi Pán zdvojnásobil, keď som po niekoľkých hodinách po pôrode prechádzala okolo nemocničného telefónu. Ozval sa hlas môjho manžela, ktorý sa pýtal na narodenie nášho dieťaťa. Osobne som mohla oznámiť, že máme syna. Z druhej strany, ako zo štadióna bolo počuť hlas našich piatich detí: „Hurá!!!“

Viem, že nás čaká neustály boj so svetom, boj o vieru, ale verím, že s Božou pomocou to spolu s manželom dokážeme.

Od narodenia dievčatka uplynulo 29 rokov a keď pozerám na jej tri krásne počujúce deti ako medzi sebou spolu s mamičkou štebocú rozmýšľam o tom, keby som sa vtedy rozhodla inak, o čo by bola ukrátená ona, ja a vlastne celá naša rodina...

Jarní konference LPP ČR

Přes špatné počasí proběhla konference v Hřibčicích v radostné atmosféře. Účastníci zvláště uvítali účast gynekologů Dr. Šmehila a Dr. Preiningerové, kteří ochotně odpovídali na různé dotazy. Byly prezentovány a diskutovány návrhy změn v připravovaném druhém českém vydání učebnice STM PPR, která by měla jít do tisku v létě tohoto roku. Děkujeme všem, kdo se podíleli na organizaci a zajišťování stravování a péče o malé děti.

NOVINY Z RODINY LPP vydává pětkrát ročně jako členský bulletin Ústředí Ligy pár páru České republiky, o.s. David a Michaela Prentisovi, Fügnerova 143/9, 272 01 Kladno, tel: 312 686 642, e-mail: lpp@lpp.cz, internet: www.lpp.cz, číslo účtu: 215 288 136/0300. Minimální členský příspěvek 150 Kč /12,- € ročně. Adresa na Slovensku: LPP, Manželia Jozef a Simona Predáčovi, Slovenskej armády 15, 953 01 Zlaté Moravce, tel.: 037-6421426, e-mail: lpp@lpp.sk, internet: www.lpp.sk, číslo účtu: 207 215 6257/0200. Kurzzy PPR pro manžele a snoubence – 4 setkání po 2½ hodinách, většinou v měsíčních intervalech. Kurzovné: v ČR 300 Kč, v SR 15,- € za pár. Jsme vděční za příspěvky pro práci Ligy.

Řádky z Kladna

David Prentis

Tímto vydáním *Noviny z rodiny LPP* jsme došli k milníku stého čísla bulletinu, který zobrazuje příběh naší organizace. První číslo *Zpráv LPP* vyšlo v září 1992 po prvním kurzu v Bánovcích nad Bebravou v srpnu toho roku. Cítili jsme potřebu udržovat kontakt s lidmi, kteří prodělali kurz a doplňovat základní informace o metodě, které nebyly obsažené v provizorních materiálech, které jsme dosud mohli dát k dispozici. Články byly vesměs z časopisu americké mateřské organizace. Bulletin vycházel 4-krát za rok.

V 7. čísle v březnu 1994 jsme mohli oznámit vyškolení prvního českého učitelského páru, Pavla a Andrey Šimečkových ze Zlína. V tomtéž čísle jsme vytiskli první slovenský článek. V 9. čísle byla zpráva o první konferenci Ligy ve Zlíně v červnu 1994. Konference učitelských párů a jiných aktivistů se staly podstatnými v budování a udržování vztahů mezi nimi. V 11. čísle v březnu 1995 jsme oznámili publikaci učebnice *Umění PPR* a zprávu o prvním slovenském učitelském páru, Jozefovi a Simoně Predáčových, kteří se pak stali vedoucími slovenské Ligy. Číslo 12 (červen 1995) informovalo o vzniku právnické osoby LPP v ČR jako pobočky mezinárodní organizace CCLI. V 16. čísle jsme oznámili, že kvůli vysokému mezinárodnímu poštovnímu bude slovenské ústředí ve Zlatých Moravcích rozmnožovat bulletin a rozesílat na Slovensku; byl to asi první krok na cestě k osamostatnění slovenské Ligy. V čísle 18 (prosinec 1996) jsme ohlásili zvýšení členského příspěvek z 50 Kč na 80 Kč za rok a přitom zvýšení frekvence vydání bulletinu ze 4 na 5 čísel ročně.

Nová etapa v práci Ligy začala v roce 2000. Číslo 36 (červenec 2000) oznámilo, že se Jozef a Simona Predáčovi stávají pracovníky Ligy na plný úvazek – pro Slovensko a východní Evropu. V dalším čísle jsme psali o úspěšné registraci slovenské Ligy. V č. 42 (září 2001) popsal Jozef svou cestu do Gruzie, kde vyškolil místní instruktorky. Mimořádný finanční dar na konci 2004 nám umožnil podporovat Ligu v Kamerunu.

Nové vedení americké Ligy od roku 2004 rozhodlo, že již nebude podporovat české a slovenské pobočky. Já jsem naštěstí dosáhl důchodového věku, a Jozef dostával několik let podporu od Johna Kippleyho, zakladatele Ligy. V poslední době ale je nucen vést slovenskou Ligu jako dobrovolník vedle zaměstnání. Od č. 61 (červen 2005) zasíláme bulletin i elektronicky, na Slovensku součas-

ně na 3.414 e-mailových adres (a 147 členům tištěnou verzi). V ČR se zasílá momentálně 153 tištěných a 141 elektronických kopií členům a příznivcům. Elektronický formát je čím dál tím oblíbenější. Od č. 65 jsme změnili název bulletinu na *Noviny z rodiny LPP*, aby byl gramaticky správný jak v češtině tak ve slovenštině.

Liga v našich zemích roste pomalu ale stále. Počet nadšených aktivistů dá naději, že se s pomocí Boží můžeme těšit na dalších 20 let a druhou stovku vydání bulletinu.

Reakce čtenáře

Noviny z rodiny LPP sú periodika, ktoré majú pre mňa veľmi vysokú morálnu a etickú úroveň, prinášajú zaujímavé informácie, povzbudzujúce svedectvá a odpovede na morálne otázky o ktorých mlčia alebo sa k nim nevyjadria kňazi. Už sa neviem dočkať nového a nového vydania. Okamžite ich preposielavam ďalej mojím známym, a ľuďom, ktorí podľa mňa si ich tiež obľúbili. C. L.

Nový učiteľský pár

Máme radost, že Václav a Ivana Sovadinovi ze Šumperka dokončili během jarní konference Ligy, 2. června 2013 školení na instruktory STM. Václav je povoláním programátor a Ivana učitelka na mateřské „dovolené“. Nejspíše je poznáte z fotografie na informačním letáku, který jsme vydali v létě 2012. Ještě jiná jejich fotografie se objeví na nové učebnici. Ukazuje je s dětmi Klárou (6), Jakubem (4) a Matějem (2). Od té doby ještě přibyla Anička (6 měsíců). Gratulujeme jim k hezké rodině a absolvování školení. Sovadinovi rozšiřují řadu učitelských párů Ligy v ČR na dvanáct.

David Prentis

Plodnost, cykly a výživa

druhé vydanie knihy Marilyn Shannonovej

I keď prirodzené plánovanie rodičovstva je možné úspešne praktizovať aj napriek širokému rozsahu reprodukčných porúch, skúsenosť ukazuje, že je jednoduchšie, ak menštruačný cyklus ženy funguje správne. Manželia sú spokojnejší, keď obdobia abstinencie nie sú predlžované rôznymi nepravidelnosťami cyklu a keď využívanie neplodných období nie je narušované predmenštruačným syndrómom (PMS), dlhotrvajúcou menštruáciou alebo špinením, vaginálnymi infekciami či inými nepríjemnosťami. Pre páry využívajúce PPR na prekonanie neplodnosti je hodnotná výživa rovnako dôležitá ako zaznamenávanie príznakov plodnosti a dobré načasovanie styku.

Boj na život a na smrť

Jitka Durcová

„Rubeola rodí netvory“ – hrozné lekárovo slová pre matku, ktorá cíti v sebe nový život.

V dvadsiatich piatich rokoch som čakala druhé dieťaťko. Prvé ochorelo v jasliach na detskú, na pohľad nevinnú chorobu, rubeolu. Vedela som vtedy, že by som ju v tehotenstve nemala dostať, ale príliš som sa touto myšlienkou nezaoberala. Mala som vtedy v hlave iné starosti: ako dostávať dom, ktorý sme stavali už rok. Spomínam si na neopísateľný pocit, keď som v zrkadle zbadala svoju tvár, červenú a plnú drobných vyrážok. V tých dňoch sa mi v mysli stále vynárali lekárovo slová a snimi otázka, aké dieťa porodím. Bude ozaj tak znetvorené? Bude postihnuté toľkými telesnými neduhmi, bude počuť, vidieť, bude mať schopnosť rozmýšľať? Bude mať zdravé srdiečko, vyvinuté nohy, ruky? Priznám sa, že vtedy som sa cítila ako topiaci sa človek, chytala som sa všetkého, čím by som mohla dieťa zachrániť. Vedela som, že interrupcia, ako to nazývajú lekári, aj keď sama to nazývam vraždou, nemôže byť východiskom. Teraz už viem, ako málo som vedela o Bohu, o jasnom postoji, o pravde, aj keď som sa vtedy vo svojej pýche pokladala za veriaceho človeka. V tom čase prišiel do nášho mesta kňaz s jasnými Božími normami. Viem, že to nebola náhoda. Teraz ďakujem Bohu za jeho riadenie. Tento kňaz mi otvoril oči, dával a až doteraz dáva jasné Božie normy. Vtedy sa mi zdalo, akoby ma celý svet prehováral k vražde vlastného dieťaťa. Len dvaja ľudia mali iný postoj ako rodina a lekári. Kňaz, ktorý povedal Božie „Nesmieš! Nie je ti dovolené siahnuť na život, ktorý dáva len Boh,“ a môj manžel, ktorý mlčal, neprehováral ma k interrupcii ako ostatní. Vedela som, že Boh má všetko v rukách a tak som v tichu prežívala tehotenstvo. Spomínam si na nie veľmi povzbudivé slová lekára priamo v pôrodnici, niekoľko minút pred pôrodom: „Prečo ste si dieťa nedali preč?“ Táto lekárova výčitka vybledla narodením dieťaťka. Bolo to krásne, nie znetvorené dievčaťko, trochu menšie, ale čulé a schopné života. Vtedy sa mi to zdalo ako veľký zázrak. Toto presvedčenie ešte narástlo, keď som sa od muža dozvedela, že o poschodie nižšie, na detskom oddelení leží môj starší syn. Pre alergiu na penicilín musel ísť do nemocnice, pretože mu vypovedalo srdiečko. Nebyť toho, že na pohotovosti bol detský lekár, ktorý jediný mal kľúče od detského oddelenia, kde bol uložený kyslík, určite by som stratila v čase narodenia dcéry svojho prvorodeného syna.

Po prvých týždňoch som spoznala, že dievčaťko nepočuje. Viem však, že Boh má s každým z nás svoj plán a toto všetko som musela prežiť, aby sa uskutočnil. Viem aj to, že keď dopustil u dievčaťka hluchotu, dal mi pritom schopnosť a silu učiť ju rozprávať, takže sa mohla zaradiť medzi ostatné deti, jej výchova nemusela prebiehať v ústavnom zariadení. Základnú školu i strednú ekonomickú školu absolvovala zároveň so svojimi rovesníkmi.

Uvedomovala som si, že Pán Boh jej dal mnohé prednosti pred inými deťmi. Plne si uvedomujem, že cez ňu nám dal jednotu v manželstve, pretože muž sa

Medzi nebom a morom

– recenzia

Mária Schindlerová

Karen Kingsburyová vo svojej knihe *Medzi nebom a morom* románovým štýlom spracovala tému postabortívneho syndrómu a toho, čo s tým súvisí: ako sa zdanlivo zabudnutá udalosť vynorí z minulosti v živote muža, ako jedno rozhodnutie ovplyvňuje dennodenne život ženy, ako môžu reakcie okolia zraňovať alebo pomáhať. So žensky citlivým zmyslom pre detail zahrnula do svojej knihy hĺbku bolesti, ktorá ukazuje, že zlo vždy škodí – aj keď to človek sám nepocituje. Ale zároveň celý príbeh smeruje k nádeji, že je možné, ba potrebné, začať znovu – nepôjde to však bez uzavretia minulosti. Nič nové sa nedá stavať na rozsypaných základoch minulosti.

Autorka v tomto románe vystihla aj premenu myslenia, ktorá prichádza vekom. Inak rozmýšľa dospelávajúce dievča a inak zrelá žena. Mladý chlapec netuší, čo prežíva jeho dievča, nedokáže vidieť, ako jedno jeho rozhodnutie bude vplývať na roky vopred.

Možno sa na prvý pohľad zdá, že o potratoch a postabortívnom syndróme sa toho už popísalo dosť. Možno necítíme potrebu opakovane dokazovať, či potvrdzovať argumentami, že potrat je zlo, že postabortívny syndróm jestvuje a že interrupcie sa stále dejú. Ale ak sú tieto skutočnosti zakomponované v románe, na mieste hlavných postáv si ľahko vieme predstaviť práve svoju dcéru, svojho syna, možno sa stotožníme s niekým z okolia – možno s matkou, otcom. A vtedy spoznáme, že všetky tieto a im podobné istoty sa stanú súčasťou nášho najvnútornejšieho presvedčenia až vtedy, keď sa dotknú nášho srdca. Až potom dokážeme vidieť za zlom potratu predovšetkým ľudí, ktorým toto zlo ubližuje.

Za osobitnú zmienku stojí aj to, že autorka do románu zahrnula osudy a príbehy skutočných ľudí. V úvode knihy vysvetľuje, prečo sa ich rozhodla takto „navždy zvečniť“.

Kniha je vhodná osobitne pre dospelávajúcich – najmä pre dievčatá, ale aj pre chlapcov, aby si vzájomne porozumeli a vyvarovali sa nesprávnych a zraňujúcich rozhodnutí. Rovnako je však vhodná pre dospelých, ktorí sa chcú priblížiť k dospelávajúcim. A v neposlednom rade je kniha určená všetkým, ktorí hľadajú nádej a spôsob, ako uzdraviť zranené srdce.

Autorka knihy *Plodnosť, cykly a výživa* navrhuje konkrétne riešenia na ovplyvnenie celého radu problémov reprodukčného zdravia žien aj mužov pomocou výživy a výživových doplnkov. Nájdete v nej informácie o neplodnosti, prevencii spontánnych potratov a vývojových chýb, nevoľnosti v tehotenstve, výžive v tehotenstve a po pôrode, polycystickom ovariálnom syndróme, predmenštruačnom syndróme, predĺženom a bolestivom menštruačnom krvácaní, kvasinkových infekciách, premenopauze, nízkej sexuálnej túžbe, mužskej plodnosti, možných príčinách nepravidelných cyklov a mnoho ďalších.

S radosťou vám ponúkame jej druhé slovenské vydanie, preklad štvrtého komplexne prepracovaného amerického vydania. Knihu, ktorá má 320 strán, si za príspevok 9 € môžete objednať mailom na adrese

lpp@lpp.sk, SMS-kou na 00421 908722055 alebo cez ponuku na stránke Ligy (www.lpp.sk).

Všetci členovia a sympatizanti, ktorí zaplatili členský/kurzovný príspevok na rok 2013, si môžu knihu do konca roka objednať za zvýhodnenú cenu 7 € (do objednávky napíšte prosím poznámku člen/sympatizant)

Zároveň vám dávame do pozornosti aj dva úplne nové letáčky:

- **Budovanie emocionálnej intimity** s podtitulom *Ako zvládnuť zdržanlivosť v plodnom období a ako udržať intimitu a túžbu v období neplodnom*
- **List mužom – Aby sme boli jedno** a **List ženám – Muži cykly nemajú** s podtitulom *O sexuálnej intimite – najradostnejšom, ale aj najchúlostivejšom pute lásky.*

Veríme, že budú užitočnou pomôckou pre všetkých, ktorým záleží na budovaní a rozvíjaní manželskej lásky vo všetkých dimenziách. Môžete si ich objednať v ústredí LPP alebo stiahnuť z našej webovej stránky vo formáte pdf.

Poznámka pro české čtenáře: Až bude kniha dostupná v ČR, oznámíme to na webové stránce www.lpp.cz. Bude možno ji objednat za příspěvek 225 Kč. I pro ty v ČR, kdo mají platné členství bude platit sleva (175 Kč) při objednávce do konce roku 2013. Objednávky posílejte na objednavky@lpp.cz nebo poštou na adresu ústředí LPP.

přítom proti proudu, a jak silný protiproud to byl! Vzpomínám si na jeden výtisk *Spiegelu* v Německu: na titulní straně byl zobrazen papež Pavel VI. s pilulkou v ruce a se zesměšňujícím „Ne“! A z těchto bláznů v Kristu vzešlo něco, co je stejně nepopíratelným faktem jako demografický pád Evropy: jsou to rodiny *Neokatechumenátní cesty*, které nám v Evropě podávají svědectví o tom, že Pavel VI. měl pravdu, že život je velikým Božím darem, a že „ano“ životu je podmínkou pro život šťastný, je podmínkou pro živoucí Evropu. Ale my biskupové, za zavřenými dveřmi ze strachu, ze strachu nikoli před židy, ale před tiskem a také před neporozuměním našich věřících, jsme neměli odvahy! V Rakousku jsme uveřejnili *Prohlášení z Mariatrostu*, podobně jako v Německu *Königsteinské prohlášení*. A to u Božího lidu zeslabilo jeho smysl pro život a bralo mu to odvalu otevírat se životu. Když nastoupila vlna potratů, církev byla oslabená, protože se nenaučila té odvaze k odporu, jakou jsme viděli v Krakově a jakou nám Jan Pavel II. předváděl během svého pontifikátu, odvahu říkat Bohu a Ježíšovi „ano“ i za cenu toho, že námi budou pohrdat. Ze strachu jsme zůstali za zavřenými dveřmi. Myslím si, že i když my jsme nebyli v té době biskupy, musíme se kát za tento hřích evropského episkopátu, který neměl odvalu podpořit Pavla VI., protože dnes všichni ve svých církvích a ve svých diecézích neseme těžké důsledky tohoto hříchu (potlesk).

„Čiňte tedy pokání a změňte život“, říká Petr židům, nikoli nám biskupům. Říká židům: „Čiňte pokání a změňte život, aby byly zrušeny vaše hříchy a mohl nastat čas Pánovy útěchy.“

Na tomto svatém místě bych chtěl Pána poprosit, aby vstoupil i zavřenými dveřmi a dal nám odvalu, i pokud nám v posledních 40 letech chyběla, abychom říkali životu „ano“. Řekli jsme to, ale musíme to říci s touto silou. Kéž nám odpustí nedostatek odvahy a dá nám sílu, jakou dal apoštolům, když je odtud vysílal.

Komentář – David Prentis

Za pět let od této významné řeči kardinála Schönborna dosud neodvolali rakouští biskupové zmíněné *Prohlášení z Mariatrostu*, ani němečtí biskupové své *Königsteinské prohlášení*. Tato a podobná prohlášení švýcarských a kanadských biskupů jako reakce na *Humanae vitae* zůstávají zatím v platnosti. Biskupové tenkrát totiž psali v tom smyslu, že věřící mohou ve věci regulace početí jednat podle vlastního svědomí. Všeobecně se rozumělo, že tedy mohou ignorovat učení *Humanae vitae*. Svědomí se ale má formovat podle Božích příkázání, podle učení církve. Biskupové v jiných zemích, i když se nevyjádřili přímo, vesměs neprotestovali proti enormnímu tlaku ze všech stran ve prospěch antikoncepčního stylu života, který umožnila zázračná „pilulka“.

Zdá se, že biskupové a kněží většinou nechápou důležitost a hloubku tohoto učení a katastrofální dopad jeho ignorování na jednotlivce, manžele, církev a celou společnost. Změnilo se postupně celé smýšlení lidí o sexualitě. Protože „se nemůže nic stát“ (tj. početí dítěte), začali lidé myslet, že pohlavní aktivita nemusí být omezována na manželství. Začali žít spolu před svatbou. Pak uvažo-

Setkání evropských biskupů

Domus Galilaeae, Jeruzalém, 27. března 2008, výňatek z vystoupení kardinála Schönborna

Na tomto místě ve velikonočních dnech, ve dnech Kristova Zmrtvýchvstání, máme ve svém srdci mnoho věcí.

Mám však na srdci ještě něco jiného. Něco, co žijeme v těchto dnech a čehož máme být svědky, poslanými právě z tohoto místa, kde Ježíš řekl apoštolům: „Budete mi svědky.“ Čeho jsme svědky, k čemu jsme povoláni, abychom o tom svědčili v dnešní Evropě? O tom, co učedníci zažili na cestě, když se vraceli. Obrátili se v Emauzích a vrátili se do Jeruzaléma; poznali Ježíše při lámání chleba. Co se cestou přihodilo? Řekl bych, bez alegorické exegeze: Co se přihodilo na cestě?

Chtěl bych vám říci jednu věc, která vstoupila do mého srdce. Myslím, že je to slovo od Ducha svatého, které musím vyslovit: Jakou vinu má Evropa? Vina Evropy, její hlavní vina je to, že řekla „ne“ životu. Nedávno jsem v rakouské televizi odpověděl na otázku jednoho novináře: „Evropa řekla třikrát ‚ne‘ své vlastní budoucnosti.“ Poprvé v roce '68 – teď je to 40 let – když odmítla encykliku *Humanae vitae*. Podruhé v roce '75, když Evropu zaplavily potratové zákony. A potřetí ... právě včera jsem se dověděl zprávu z Rakouska, že vláda souhlasila se sňatky homosexuálů i v Rakousku: to je třetí „ne“ budoucnosti a životu. A to není – jak jsem řekl v televizi – věc v první řadě morální. Je to otázka faktů: Evropa vymírá, protože řekla „ne“ životu.

Mám na srdci, abych to vyslovil na tomto místě, kde nám Ježíš řekl, že dostaneme odpuštění svých hříchů, protože si myslím, že je to hřích i nás biskupů, i když v roce '68 nikdo z nás biskupem ještě nebyl. V dnešním Německu 100 rodičů má 64 dětí a 44 vnuků. To znamená, že během jedné generace – bez imigrace – se počet obyvatel Německa sníží na polovinu. Postojem k *Humanae vitae* jsme řekli „ne“ životu. My jsme nebyli biskupy, ale byli to naši spolubratři. Neměli jsme odvalu říci *Humanae vitae* jasné „ano“. Některé výjimky zde byly. Tehdejší berlínský kardinál Bengsch připravil text pro Německou biskupskou konferenci, který byl textem prorockým. Avšak někam se propadl a místo toho vyšlo *Königsteinské prohlášení*, které oslabilo církev v Německu v jejím postoji říkat „ano“ životu.

Další výjimkou byl Krakov; skupina teologů napsala pod vedením krakovského kardinála arcibiskupa, tolik milovaného papeže Jana Pavla II., v roce 1966 *Memorandum* a zaslala ho papeži Pavlu VI. Myslím si, že toto svědectví biskupa mučednické církve, mlčící církve, mělo větší váhu než všechny odborné expertizy, které papež Pavel VI. nechal k této otázce vyhotovit a které ho dovedly k jeho odvážnému rozhodnutí, kvůli němuž potom zůstal strašně osamocený. Tento krakovský text – jsem o tom duchovně přesvědčen a nemám pro to historický důkaz, ale je to mé duchovní přesvědčení – dodal či pomohl dodat Pavlovi VI. odvalu, aby napsal encykliku *Humanae vitae*.

Pak tady byl ještě jeden další „blázen“ ze španělských baráků, spolu s další „bláznivou“, kteří měli odvalu říci „ano“ životu, říci „ano“ *Humanae Vitae* a jít